

Στην «Ηλέκτρα» του Σοφοκλή δεν υπάρχουν τύψεις. Η αδελφή του Ορέστη, ζει στο ανάκτορο, απομονωμένη καθώς δεν κρατά το στόμα της κλειστό και σε κάθε ευκαιρία κατηγορεί τη μάνα της, για τη δολοφονία του πατέρα της, και τον εραστή της που έχει στοργυλοκαθίσει στον θρόνο και νέμεται βασιλίο και ερωμένη. Καρτερικά περιμένει τη στιγμή που θα επιστρέψει ο αδελφός της από την ξενιτιά και θα εκδικηθεί. Τα χρόνια όμως περνούν και ο Ορέστης δεν φαίνεται. Οι ελπίδες της Ηλέκτρας σβήνουν με τον καιρό. Κι έχει και την Κλυταιμνήστρα που την βασανίζει και συνέχεια εκστομίζει εναντίον της κατάρες, ακριβώς επειδή φυγάδευσε τον μικρό Ορέστη, τη μέρα του φονικού. Η Ηλέκτρα δε διστάζει να ορθώνει το ανάστημά της απέναντι στην Κλυταιμνήστρα, αντίθετα με την αδελφή της, Χρυσόθεμη, που ο Σοφοκλής ξεσήκωσε από την Ιλιάδα για τις ανάγκες της δράσης.

Η Χρυσόθεμη παρουσιάζεται άβουλη και υποταγμένη. Η Ηλέκτρα της δηλώνει ότι με την ατολμία της είναι σαν να επιβραβεύει τους φονιάδες. Εκείνη δικαιολογείται ότι δεν μπορεί να κάνει τίποτε καθώς το ζευγάρι των εραστών συγκεντρώνει όλη τη δύναμη της εξουσίας. Άλλωστε, κι αν ακόμα δεν την βασανίζουν όπως την Ηλέκτρα, είναι βέβαιο ότι την έχουν καταδικάσει να μη βγει ποτέ από το ανάκτορο, να μη βρει ποτέ σύζυγο, καθώς, αν γεννήσει γιο, θα είναι γνήσιος απόγονος του Αγαμέμνονα και πιθανός διεκδικητής του θρόνου που παράνομα κατέχει ο Αίγισθος.

Κάποια στιγμή, Αίγισθος και Κλυταιμνήστρα αποφάσισαν να απαλλαγούν από την παρουσία της δυναμικής Ηλέκτρας. Σκέπτονταν να τη φυλακίσουν σε υπόγειο μπουντρούμι κάπου μακριά από το βασίλειο. Πριν όμως να γίνει αυτό, η Κλυταιμνήστρα είδε στον ύπνο της έναν εφιάλτη ότι κατέφθασε ο Αγαμέμνονας, πήρε το περίφημο σκήπτρο των Ατρείδων, το κάρφωσε στην γη κι αυτό έγινε δέντρο και σκέπασε όλη το βασίλειο. Τρόμαξε κι ανέθεσε στην Χρυσόθεμη να πάει στον τάφο του δολοφονημένου και να αποθέσει εκεί προσφορές (χοές). Πίστεψε ότι έτσι θα μπορούσε να γαληνέψει το θύμα της.

Η Ηλέκτρα όμως απεργαζόταν εκδίκηση. Έκοψε μια μπούκλα από τα μαλλιά της, την έδωσε στην αδελφή της και την έπεισε να κόψει μια δική της και να τοποθετήσει και τις δυο, μαζί με ένα ζωνάρι της, στον τάφο του πατέρα τους, αντί για τις προσφορές της Κλυταιμνήστρας. Έτσι, θα τον είχαν αρωγό την κρίσιμη στιγμή.

Η Χρυσόθεμη πήγε στον τάφο του Αγαμέμνονα και τον βρήκε ανθοστολισμένο με ακόμα

νωπά τα ίχνη από γάλα που κάποιος τον είχε ραντίσει. Κι ακόμα, υπήρχε εκεί αφημένη μια μπούκλα μαλλιά. Το μυαλό της πήγε αμέσως στον Ορέστη. Μόνο αυτός, σκέφτηκε, θα άφηνε τέτοια σημάδια στον τάφο. Κι αυτό σήμαινε ότι ο αδελφός της είχε επιστρέψει, ότι πλησίαζε η ώρα της νέμεσης. Έτρεξε να πει τα νέα στην Ηλέκτρα. Την βρήκε να κλαίει. Μόλις είχε μάθει ότι ο Ορέστης ήταν νεκρός. Κάποιος άλλος έπρεπε να είχε επισκεφτεί τον τάφο.

Και βέβαια, ο Ορέστης δεν είχε πεθάνει. Αυτός είχε κάνει τις προσφορές. Είχε καταφθάσει την ίδια μέρα μαζί με τον Πυλάδη και τον γέρο παιδαγωγό του. Πήγαν στο ανάκτορο. Ο Αίγισθος έλειπε. Στην Κλυταιμνήστρα παρουσιάστηκε ο παιδαγωγός. Τάχα τον είχε στείλει ο Φανοτέας, ο θεός του Στρόφιου. Ο Σοφοκλής παίζει εδώ με τις λέξεις. Το σωστό όνομα του θείου του Στρόφιου ήταν Πανοπέας: Δίδυμος αδελφός του Κρίσου. Πανοπέας και Κρίσος μάλωναν απ' όταν ακόμα βρίσκονταν στην κοιλιά της μάνας τους, όπως ο Προίτος και ο Ακρίσιος. Αφού, λοιπόν, ο Στρόφιος, ο γιος του Κρίσου, ήταν με το μέρος του Ορέστη, ο Πανοπέας (ως Φανοτέας) έπρεπε να είναι με τη μεριά του Αίγισθου. Γι' αυτό και έσπευσε να στείλει αμέσως κάποιον δικό του, πρώτος να αναγγείλει τα «καλά νέα». Και τα «καλά νέα» ήταν ότι ο Ορέστης σκοτώθηκε σε ατύχημα στις αρματοδρομίες που πραγματοποιήθηκαν στους Δελφούς. Ο Στρόφιος είχε αποτεφρώσει τη σορό του Ορέστη και την έστειλε στη μάνα του να την θάψει.

Καταχάρηκε η Κλυταιμνήστρα που τα άκουσε όλα αυτά και ζήτησε από τον παιδαγωγό να μείνει, να τον περιποιηθεί. Κι επόμενο ήταν η Ηλέκτρα να βυθιστεί στη λύπη καθώς όπως και η μάνα της δεν αναγνώρισε τον παιδαγωγό του αδελφού της στο πρόσωπο του ξένου. Όσο να συμβούν όλα αυτά, μπήκε ο Ορέστης κρατώντας ένα αγγείο, τάχα με την τέφρα του. Ούτε αυτή αναγνώρισε τον αδελφό της ούτε εκείνος αυτήν. Κατάλαβε, ποια ήταν μόνο όταν εκείνη αγκάλισε το τεφροδοχείο και ξέσπασε στο κλάμα. Με τρόπο, της έδειξε το δαχτυλίδι που φορούσε. Η Ηλέκτρα το αναγνώρισε αμέσως.

Με τη βοήθεια του Πυλάδη, ο Ορέστης σκότωσε την Κλυταιμνήστρα και τη σκέπασε με μ' ένα σεντόνι. Ήταν καιρός. Στο ανάκτορο κατέφθασε ο Αίγισθος καθώς κάποιος τον πληροφόρησε ότι υπήρχαν καλά νέα. Είδε το σκεπασμένο πτώμα και υπέθεσε ότι ήταν του Ορέστη. Ζήτησε να το αποκαλύψουν. Όταν είδε την Κλυταιμνήστρα νεκρή, ένωσε το τέλος του. Τον σκότωσε ο Ορέστης επιτόπου.

Αντίθετα με τις «Χοηφόρες» του Αισχύλου, στην «Ηλέκτρα» του Σοφοκλή δεν υπήρξαν τύψεις για τον φόνο της Κλυταιμνήστρας. Ορέστης και Ηλέκτρα παρέμειναν αμετανόητοι. Είχαν αποκαταστήσει τη δικαιοσύνη.

(τελευταία επεξεργασία, 22 Απριλίου 2022)